

سه‌رده‌ی نو

روزنامه‌ی کی سیاسی - فرهنگ‌نگی کومه‌لایه‌تیه

سالی سێ یەم زماوه ٢٦ رۆشه‌مه - مارس ١٩٨٨ ترخی ١٠ کرونه

له م ژماره‌یه دا :

- × له خهباتی رژگاربخواری گهلان
- × سه‌ر هه‌لدانه‌وه‌ی بزووتنه‌وه‌ی کورد
- × په‌ناهبهرانی عیراقی له نێزان
- × جاریکی تر له باره‌ی گه‌روگرفتیی کوردستانی تورکیا
- × ٢٠-سال به سه‌ر له دایکبوونی د لاداری نه‌ مه‌ر
- × تاوانی به‌ عه‌سه‌ کانی به‌ غدا

به سووریکی تر ئه‌ستیره‌ی ئینسان گر قه‌ومی کونی خسته‌وه‌ جه‌ژنی ناگر

هه‌سوو سال له جه‌ژنی نووژ دا ، رۆله‌ دلێره‌کانی گه‌لی کورد ، له جیاکاسی کوردستان ، له ئارو و ئارو و جگه‌و گونده‌کان ، به ئازادی سا به نه‌ینی ، له زیندان یا له ئاوارمی شاگری نووژ هه‌لده‌که‌ن و شاهه‌گی بو ده‌گه‌رتن ، سه‌ه‌وژۆ نه‌نا شاهه‌گه‌ و گورانی ناگه‌ر هه‌لکه‌ردن نه‌ ، نه‌وژۆ نه‌شانه‌ی خه‌بات و تیکوشان و قوربانیه‌سه ، له نه‌وژۆ دا ، بپه‌یسه‌ و شیاره‌ رابردوو هه‌لسه‌نگه‌ستن و رتبه‌اری دوا روژده‌ست نه‌شان بکه‌ن .

گه‌لی کورد ، شه‌م سالی له بارو دۆخه‌کی زۆر دژوارتر و ئالوژتر له خه‌باتی مان و نه‌ماندا ، په‌یسه‌ وازی له نه‌وژۆ ده‌کا . له کاتێکه‌دا که ربه‌یسه‌ داگه‌رکه‌ره‌کان و شه‌ژده‌ها کانی سه‌ده‌ی به‌سته‌م ، روژۆ نه‌ سه‌وخی ده‌یان سه‌روقی کورد ده‌رخوارێ ماره‌ هاره‌که نه‌که‌ن ، به ناپالم و گازی گه‌میایو گوند و ئارو جگه‌کا . نه‌مان بومه‌ باران نه‌که‌ن . داگه‌ر . که‌ران روژۆ نه‌ ده‌یان لایو کورد له سه‌ر شه‌قام و له کورسی خۆبندکا و تاریکستانی ریندان گولمه‌باران نه‌که‌ن .

له کوردستانی سوئاوه‌وه بو فه‌له‌ستینی خویناوی

رنگه‌ بێ زۆرتان به‌ستنی ، شه‌شاش روژانه‌ لیتره‌ له‌ری سه‌ر گه‌رتان بکه‌وی ، گوایه‌ گه‌لی کورد بێ که سه‌و که‌س نه‌ په‌شکه‌ری بکات . با بۆی له‌م ده‌رده‌سه‌ری به‌ گه‌رو ده‌دا ! زۆر شه‌ر وه‌ک شه‌هه‌ر که‌سانه‌ ده‌لین ، کورد ده‌وله‌تیکه‌ی نه‌ هاو ده‌نگی بێ له‌ شوینه‌کانی تره‌هه‌ !!

بگومانه‌ شه‌م گوناهه‌ هه‌ر له‌قه‌سی قوونی شه‌تاران ده‌جێ خاوه‌نه‌کا . نه‌مان وه‌ک (دێهه‌ری) جاری جاران گه‌روکی گونده‌کانی کوردستان ، قویدله‌ به‌ نال بو بوزگوره‌ شوکا . نه‌مان ده‌که‌ن ، چونکه‌ باوه‌ریان به‌ گه‌ل و خودی خه‌باتیکه‌ی سه‌ر سه‌ه‌ری دیموکراسیه‌ت و ئازادی تیکوشان نه‌ ، شه‌تر هه‌ر ده‌یی شه‌م بو‌قه‌ له‌ی بدن ، تا به‌رده‌وام کوی خه‌لکی ساده‌ی بێ که‌ر بکه‌ن .

ئاخافتنی بی مه‌سه‌ئولیه‌ت

جولانه‌وه‌ی رژگاربخواری کورد ، گه‌میوته‌ په‌ته‌یه‌کی به‌ه‌روو قوناخه‌کی گه‌رتکه‌ ، تیکوشانی هه‌یبه‌ سه‌یبه‌کان ، چا لاکه‌ی و قاره‌مانه‌سی په‌شمه‌رگه‌ و هه‌تره‌ جه‌که‌داری به‌رگه‌ری ، فه‌تداکاری و خۆراکه‌ری و کۆل نه‌دانی کۆمه‌ لانی هه‌راوی زه‌حه‌مه‌تگه‌شتی گه‌له‌که‌مان ، وایه‌که‌رده‌ که‌ جۆلانه‌وه‌ی رژگاربخواری روژۆ به‌ روژۆ په‌تر ده‌نگه‌ بدانه‌وه‌ سه‌رجه‌ی کۆرو کۆمه‌ لانی جه‌مان بو لای خۆی رابکێشێ . شه‌رو په‌تر له‌ جاران له‌ ده‌ره‌وه‌ی ولات له‌ سه‌ر مه‌سه‌له‌ی کورد ده‌سه‌رێ و باس ده‌که‌ری و شه‌تر وای ته‌ هه‌تره‌ که‌ ده‌رگا ده‌وله‌تیه‌کانی بێ نه‌ته‌وه‌ی نه‌توانێ چێ تر باسی شه‌و مه‌سه‌له‌ گه‌رتکه‌ بکه‌نه‌ په‌شت گوێ له‌ ئا... جینایه‌ت و تاوانی حکومه‌تا شوپینی و دیکتاتۆریه‌ کانی عیراق و ئێران و تورکیا خۆ گه‌ل که‌ن .

جا له‌م سوئاوه‌دا ، هه‌ندی کوردی ساله‌های سال له‌ ئورویا زه‌مانه‌ دور له‌ نه‌شتمان بێ شه‌وه‌ی ئاگایان له‌ وه‌زی کوردستان بێ و له‌گه‌ل ده‌ردو زانی کۆمه‌ لانی زه‌حه‌مه‌تگه‌شتی کورد بپه‌سه‌ندیان هه‌سوو بی جار و بار تیکۆری رژگاری مه‌سه‌له‌ی کورد له‌ سه‌ر لاپه‌ره‌ی گوفاارو روژانه‌کاندا ده‌رێژن و به‌ زمانی فه‌رمه‌سی و شه‌نگه‌ری کۆم... ده‌سه‌ستن و باسی مه‌سه‌له‌ی کورد ده‌که‌ن و به‌ جه‌ماشه‌ له‌ بارو دۆخی کوردستان ده‌دوێ .

روژنامه‌ی پۆلیت سوینگا ژماره‌ی ٤٤ ژانویه‌ی ٨٨ له‌ زمانی پروفیسور شه‌یسه‌ت شه‌ریف وانی بوه‌ که‌ بو به‌ستنی کۆرتکه‌ له‌ سه‌ر مه‌سه‌له‌ی کورد هه‌تبه‌ سوید و ده‌نووسی : " وانی ده‌لی : " کوردنه‌کان له‌ ئێران هه‌میشه‌ به‌ کورد قه‌بول که‌ران . شه‌و روژۆ له‌ ئێران به‌ بێ زه‌حه‌مه‌ت خه‌لکه‌ ده‌توانن کورد بن . له‌ وری ته‌لیفیزیو... سی کوردی هه‌یه ، پڕوگرامی کوردی بلاو ده‌کاته‌وه‌ . سالی ٧٩ چاویم به‌ خوه‌می کوه‌توه ، شه‌و نه‌نا بێر له‌ شه‌لام ده‌کانه‌وه‌ . بو ل .

به‌بۆنه‌ی ٨ ئاواره‌وه

سه‌رده‌می نوینی و ئه‌مه‌ری ئافره‌ت

د . سامه‌ چاویشی

شه‌تر شه‌ره‌ ج بێر و ج سێ مال به‌ ئافره‌توه‌ ئاوه‌دانه‌ هه‌ر په‌ناویکی ئاواره‌ ئافره‌تیکه‌ی له‌ ته‌ک بوه‌ .

گه‌لی ته‌وه‌ به‌یت و بالۆزه‌ی تریش که‌ له‌ که‌له‌سه‌ری فه‌رمه‌گی هه‌موو زمانه‌ک دا شوپنیکه‌ی دباریان داگه‌ر کړه‌وه . خۆشه‌ واره‌ و روشه‌میر نه‌ باسی مافی ئافره‌ت نه‌ کا و روژۆ به‌ که‌ر به‌ که‌ر شه‌ته‌ کێشه‌و سه‌لا نه‌مه‌ سه‌له‌ی په‌کسانی و سه‌ر به‌خۆی ئافره‌ و باری ئاوه‌واوی له‌ کۆمه‌له‌کانماندا .

که‌سانی زۆری تریش هه‌ر که‌ له‌ده‌ره‌وه‌ی شه‌تر شه‌ره‌ ج بێر و ج سێ مال به‌ ئاواره‌دانه‌ هه‌ر په‌ناویکی ئاواره‌ ئافره‌تیکه‌ی له‌ ته‌ک بوه‌ .

گه‌لی ته‌وه‌ به‌یت و بالۆزه‌ی تریش که‌ له‌ که‌له‌سه‌ری فه‌رمه‌گی هه‌موو زمانه‌ک دا شوپنیکه‌ی دباریان داگه‌ر کړه‌وه . خۆشه‌ واره‌ و روشه‌میر نه‌ باسی مافی ئافره‌ت نه‌ کا و روژۆ به‌ که‌ر به‌ که‌ر شه‌ته‌ کێشه‌و سه‌لا نه‌مه‌ سه‌له‌ی په‌کسانی و سه‌ر به‌خۆی ئافره‌ و باری ئاوه‌واوی له‌ کۆمه‌له‌کانماندا .

که‌سانی زۆری تریش هه‌ر که‌ له‌ده‌ره‌وه‌ی شه‌تر شه‌ره‌ ج بێر و ج سێ مال به‌ ئاواره‌دانه‌ هه‌ر په‌ناویکی ئاواره‌ ئافره‌تیکه‌ی له‌ ته‌ک بوه‌ .

|| کوردستان له چایه مه نیه کاندای ||

جاریکی تر له باره ی گیروگرفتی کوردستانی تورکیا

له ئاماده کردنی: باوکی شاری به

" ساله های سالی نهمهوی کورد له هه موو به شته کانی کوردستاندا ، له ژۆرتۆم و چه وسانه ودا ده زی . کوردستانی تورکیا وهک به شته کانی تری کوردستان له م سالانه دوا یه دا به ته وای سهرنجی کۆز وکۆمه .

تی زانیاری و پیاوی سیاسی وهه وهه دا دۆسته کانی دهره وای تورکیاشی راکێشاه . پاش پهنجا سال تی بهر بوون به سهر که ورتهرین راهبرینی دوا یه دا ، سالی ١٩٢٧ که به راهبرینی دهر سیم به وایانگه ١٢ میلیون کورد له کوردستانی تورکیا دووباره سهرنجی کۆمه لانی چه پانی بۆ لای خۆ راکێشاه . شتتا گیروگرفتی میلیعتی کورد ، به کێکه له کێشه سهره کی به کانی تورکیا به . دژواری شه م گیرو گر . فته ، کورده کانی ناچار کردوه که دست بدنه چهک بۆ پاراستنی خۆیان له شالۆ درنده ی له شکر و ژانداره کانی تورکیا بۆ پارێزگاری له کله مهور و بوونی نهمه وای به یمنی خۆیان . رۆژنامه نووسی تورک به ناوی فنجانچی دهنووسی : " نابی رینگه به ریت که شه م به رینه به یته کانیگه رینه و ئاکر مه کن نابی له ئاکر دانه که هه کله . نر" ژۆر جار گو تار و رۆژنامه کان ویا که . سانی سیاسی وای له قه لعم دهنه که گو یا روداو هه کانی ناوچه ی کوردستانی تورکیا وهک خانوویی کێ گرتوو وایه . له راستی دا شه جوره بۆ چوون و تماشای کردنه ی وه فنجانچی رۆژنامه نووس ، له قالمیکسی ساده ساکار دهر ناچی و به سوود و به رزه . وندی ده زگا به روپا گانده کانی تورکیا به .

گیرو گرفته کانی کوردستانی تورکیا گه شتوو نه پلمه کی شه تو که تعنا مت دۆسته نیه ریکه کانی ریزی تورکیاش به شاشکرای سالی ده کانی و به توندیش ره خنه له و سیاسته ی ریزی تورکیا ده گرن ، سه . بارت به شتوه ی چاره سهر کردنی بارو دۆ . خسی ناوچه ی کوردستان .

تورکیا دانیان نا به و راستییدا که دیمو . کراسی له تورکیا دا نیه ویا رلامین ته . نیا شتیکی رواتیه و ریزی ده سه لات - دار مافه ژا زادی و سیاسی و دیموگراتیه کانی بێ شیل کردوه . له چایه مهنیه کانی تورکیادا ژۆر جار ههستی ناره زایی بهرا - سهر دۆسته رۆژئا وایه کانی تورکیا دهر دهر بێت . دهنگی ناره زایی به رتوه بهرا - نی ریزی شاکارا سهارم ته به رهفتاری ولاته دۆسته رۆژ ئا وایه کانی له باره ی . چاره سهر کردنی گیرو گرفته ئالۆه کانی کوردستان ژۆر روونه . سهر شه ویه که ره ویزی کاروباری نێوخۆی تورکیا خۆی . رایگه مانه که له رۆژ هه لانی تورکیا شه ی پارتیزانی دهستی بیکه ره وه ، به لام له هه مان کات دا ، سهر کردنی بارو دۆخی خوارووی رۆژه لانی تورکیا له لابه ن دۆسته نیه ریکه کانی تورکیا وه ، حکومهتی تورکیا زویر دهکا .

روداو هه کانی کوردستان ، به شه ی (پارتیزانی) له قه لعم به ر دین یا به راهبرین مهنه سه که روونه . شه و ریزی مه کۆنه بهر ستانه به هه موو هیز و تواناو هه هول شه دن له ریکه ی شالۆی درنده و هه جالانه وه سهر کوت بکه ن و ده ست به سهر مافه ژا زا - ده کا را بگرن . له راستیدا شه م رۆژگاره قورسه تعنا کوردستانی تورکیای نه گرتو ته وه ، به لککوو به شته کانی تری کوردستانی نه بار و دۆخیکی ئا وایان خه ساتی بێ وچانی پالته وایان هه کورده کان له کورده ستا نی تورکیا و هه ره وها له به شته کانی تری کوردستانی له پیتا و وندی هتانی مافه ره واکانیاندا به رده واسه . به لام دوزمانی کورد له راست نیه و ریکه شه جالانه و پیرۆزه خۆیان گه یل شه کن . جالانه و نه ته وایهتی و نه شته کانی کورده کان به تهروریزم و پیا و کوزی و چه رده ی له قه لعم دهنه . هه ره شه دوزمانه به گه یلی هه ول . و ته قه لایان دا وه ، تا کله مهور و نه ریت و نیشانه ی نه ته وایهتی کورده کان له مهن بهرن . بۆ به دی هتانی شه و ئاشنا چه . په لته ، به نایان به ر دۆته بهر شه ویه جۆر به جۆر و جبا واز . بۆ نه مو نه : گو رینی ناوی کور دی ، قه ده مخره کردنی نووسین و - خۆبندنه ویه کور دی و تعنا مت ئاخا فتمین شتواندنی کولتور و مێژووی کورد و کورد ستان .

رۆژنامه نووسی تورک م مه براند له ٢١ حوزیرانی ١٩٨٧ دا نووسی : " کا - تیک باسی گیر و گرفته کانی خوارووی رۆژ هه لانه ئه کێر ، به وشه ده ستی جیا - واری خواز ، شه گهر چی روونیش نیه له

کۆپه هاتوون ، خۆیان هه لته خه لماند . سانه های سانه دانیشته وانی شه ناوچه به نهک ته نیا هه ره له ئابووری و لات بێ بهش بوون ، به لککوو به سووک و بێ ترخمش سه بریان کرا وه . ئایا له قوتای خسی نازه ی شته مانه دا ، وچا کتر نیه شه گهر په نا به ریته بهر شه ویه نازه و ئازا تر و له گه یل لاندنی قه ده مخره کان له م گیر و گرفته به نیه ریکه مهنه وه . شه گهر چی چاره سهر کرد - نی شه م کێشه و گیر گرفته ته تعنا به ته . گه ر هه کانی شه مهنیت و با سایی کۆتایان بێ نایهت ، ئایا پیاویست نیه چه نه د مافیکی بنجینه ی به ریته خه لکی شه م ناوچه ؟ میلیعتیک خاکیکی دیاری کر و به ولاتی خۆی برانی ، له کانیگدا هه ست به هتیمایهتی و ره زامندی دهکا ، که له و ولاته دا روو به رووی به سیمهتی و معترسی نه بیه شه و تا کوو شه مافه پیرۆزانه به دی نه هتیرین ، میلیعتیکه ناچاره ریکه یه کی دیکه بۆ خۆی به دۆزیتوه . "

دیاره جۆره دان پیمانیککی ئا وایه له لایه ن رۆژنامه نووسیکی تورکه وه ، به هه جتی گه مانه ی شه رکی نه شته مانی له قه لعم دهر تی شه و به شاکرا و به ژا زایه تی نا و نیشان دیاری شه کا و ده تی :

دانیشته وانی خوارووی رۆژه لانی تورکیا کور دن و ژبانیککی سه خت و دژواریان هه به و له ساده ترین مافه ره واکانیان بێ به شت . هه ره بۆیه کورده کان بۆ زرگار بو نمان له ریکه و شتوه ی جۆر به جور ده گهر بێن . به کیش له وانه خه ساتی چه کدار به دزی ریزی تورکیا . به م جۆره م مه براند سهرنجی به رزوری کۆمه لایهتی تورکیا بۆ لای مه سه له ی کور دی به خورا و را ده کیشی .

نه موونی تر له رهفتاری چه و ته ونا شیاوی حکومهتی تورکیا بۆ کپ کردن . وه ی روداو هه کانی ناوچه ی کوردستان شه وه که هه موو جوره گیر و گرفته تیک له م نا و چه میدا ، به " لیک دانی چه کداری له گه یل تهروریه ستان" له قه لعم شه دن . جگه له مهن ژۆر جار له رۆژنامه و گو قاره کانی سهر به ریزی خۆین مزی تورکیادا ، ژۆر شتی ناشیا و دهنووسین بۆ شتواند . نی شه و بار و دۆخی که له ناوچه کدا هه به . بان و شه ی " چه رده کوزرا وه کان" یا " مه شقی چه گکی تهروریه ستان" پلا و ده کعه وه . به ئا وازوو کورده ویه راستی و فاکته کان دهنه وای خه ساتی دا به ره ورا نه ی نه ته ویه کورد به شتیرن

بێ ومان هه ول و ته قه لای درزه ره واره به ره و بێ سووده و شه م کردوه چه په لانه پتر پال به رۆژانه ی گه یلی کورده . ه ده تی بۆ قوول کردنی به ره و ههستی نیشته مانی و سور بوون له سهر خه ساتی بێ وچان دزی دا گیر کران و گهران به دوا ی شه ویه کونجا و خه سات دا . *

شه م سیاسته ی ریزی مه کۆنه بهر سه ت . کانی دا گیر که ی کوردستان ، به راهبر

به نه ته ویه کور دی ، رۆژ به رۆژ گه ره گرفته کان ، نهک هه ره له تورکیا به لککوو له به رتی و له شترانیش ئالۆتر ده کا ته . شه م ریزی مانه هه موو جۆره و سیمه به به کار ده هتین بۆ زال بوون به سهر شه و بار و دۆخدا و بۆ کپ کردنی هه موو چه شه جالانه و هه کی خه لکی کوردستان . بۆ نه مو نه ریزی مانی ئابو واز هه ره وک حکومهتی عیراقی و شیران پاش سهندنی باری نا سایی له ولات دا ، به ها و کاری سوپا و ژانداره ، له زۆره ی ناوچه کانی کوردستانی تورکیا پاهوانی چه کداری له گو نده یه کان به کێر گرتوه که له کوردستانی عیراق به جاش ناسرا و ن ژما ره یان ده گانه سدان چه کدار . مافی ته وای دروا ه به فه رمانده ی شه و جاشنه که له کوردستان ده ست له هه یج جتا به تیک نه کیریتوه .

رۆژنامه نووسی تورک فنجانچی به ناچار سوچیک له په رده ی سهر رووداو دا پۆشرا وه کان لاده دا . شه و په رده یه که له پشتیه وه باری سه خت و گهرانی ناوچه ی کوردستانی تیدا شاره و ته وه و دهنووسی : " میلیونه کورده له تورکیادا دا واکوز . گاری ده گه ن له دوا گه و تنی ئابووری و له هه زاری و نه خۆبندنه واری و زولم و ژۆر . شه ره که ی بۆ ژواری تورکیا ، و ه ک شه ی بۆ ژواری کۆمه لهرستی عیراق و شیران دزی کورده کان ، شه ریکی درنده و زالمانه که به ژۆر به سهر میلیتسی کوردا سه پیترا وه . هه ره چه مند له کورده ستانی عیراق له سالی ١٩٦١ وه و له کوردستانی شیران له سالی ١٩٧١ و له کوردستانی تورکیاش له دوو سال به ره وه به سهر کوردا سه پاره ، به لام گه یلی کورد به قاره مانه تی و بێ سل کردن له مر دن به ره ره چی شالۆی درنده ی شه م ریزی مانه ده دانه وه و خه سات درتیه بێ ده دات . هه ره وک چه مند که ساییکی ناسرا و - تورکیا دان به و راستییدا ده مین و ده لیت " رۆژ به جامه دانه وه و شه وایش به ته گه ره " .

شه م وتاره له رۆژنامه کانی " رای بو - تیه چی سکو دیکو " شتو چی سفینی فرۆ - نت " و ئانتین " و هه تر که له به لگاریا دهر شه ی و به ریکرا وه .

به گومان هه ول و ته قه لای دوزم له وه به ره و به سووده شه م کردوه چه په لانه پتر پال به رۆژانه ی گه یلی کورده وه ده تی بۆ قوول کردنی به ره و ههستی نیشته مانی و سور بوون له سهر خه ساتی بێ وچان دزی دا گیر کران و گهران به دوا ی شه ویه کونجا و خه سات دا . *

گۆشه‌ی ئه‌دهب

٧. سال به‌سه‌ر له دایکپوون و چل سال به‌سه‌ر کۆچی دوايي

دلداری نه‌مردا

١٩٤٨ - ١٩١٨

له کاروانی شیعری کوردی نوێ ماندا ، یونس رشووف دلداری ، شونیککی تاییه‌تی هه‌یه ، هه‌چنده زۆر به‌ی شیعرو نووسینه‌کانی نایستاش بلاو نه‌کراوه‌توه ، به‌لام ئه‌و شیعرا نه‌ی بلاو کراوه‌توه ناوی دلداریان به‌ پیتی زبیرن له لاپه‌ره‌ی میژوی ئه‌دهبی کوردیدا تومار کردوه شیعره‌کانیشی بو‌ته گهنجینه‌ی له‌ بن نه‌هاتوی کولتوری گه‌لی کورد .

دلداری ، له‌ جله‌کاندا هاتوته کۆری نووسین و بلاو کردنه‌وه‌و

هه‌ر له‌ جله‌کانیشدا مال ناوایی له‌ وشه‌ی ره‌سه‌نی کوردی و له‌گه‌ل و نیشتمان کردوه‌و میراتیکی ده‌وله - مه‌ندی بو‌ به‌جی هه‌شتوین - شه‌گه‌ر دلداری شاعیر ته‌نیا سه‌روودی " شه‌ی ره‌قیب " ی بو‌ به‌جی هه‌شتاین ، ناوی خۆی به‌ نه‌مه‌ری له‌ میژوی گه‌ل دا ده‌نووسی .

" شه‌ی ره‌قیب " سه‌رویدی چهند کۆلیتییه ، به‌ زمانیکی کوردی پاراو و به‌ وشه‌ی ساکار نووسراوه ، به‌لام له‌ هه‌ر دیریکی دا ، نووسه‌ر لاپه‌ره‌ی خویناوی و میژوی کوردی تومار کردوه‌و نه‌وه‌ی نوێ کوردی بانگه‌ کردوه بو‌ خه‌بات و راهه‌ربین ، وه‌ راستیه‌کی میژویی سه‌لمانده‌وه که هه‌چ هه‌ریک به‌ گه‌لی کورد له ناو به‌ری ، کورد هه‌ر زینده‌وه " دلداری که ده‌نووسی " .

" شه‌ی ره‌قیب هه‌ر ماوه‌ قه‌ومی کورد زبانی نای ره‌یتی دانسی توپی زه‌مان " به‌ دۆژمنانی کوردو داگه‌ترکه‌رانی کوردستان راده‌گه‌ینی ، که سه‌اسه‌ت و کرده‌وه‌ی چه‌وساندنه‌وه‌و وێران کردن و کوشتن و سوتاندنی کورد - ستان ، کورد له‌ نیو نابات ، چونکه

گه‌لی کورد ئاماده‌یه له‌ پیتااو ئازادی و سه‌ربه‌خۆیی دا هه‌زاران قوربه‌انی بداو لاپه‌ره‌ی میژوی به‌ خۆین ئاو دراوه‌و سه‌دان ساله‌ دۆژمنانی هه‌ولی شه‌وه‌ دهن که کورد له‌ نیو به‌رن و ناوی کوردستان له‌ نه‌خشه‌ی جیهان لایه‌رن ، به‌لام بو‌یان به‌سه‌ر نه‌چوه ، چونکه :

شیمه‌ روکه‌ی ره‌نگی سوور و شووشین سه‌یری که خۆیناوی رابردوومان دلداری به‌ دۆژمنان راده‌گه‌ینی که مه‌یله‌تی کورد ، لاوانی کورد ، ئاماده‌ن بو‌ مه‌رن ، بو‌یه‌ش کورد هه‌ر زینده‌وه‌و زینده‌وه‌ی ده‌ینی :

لاوی شیناش حازرو ئاماده‌یه جان فیدانه ، جان فیدایه ، جان فیدا دلداری روو ده‌کاته شه‌وانه‌ی وابتر ده‌گه‌ن ، که به‌ سه‌اسه‌تی شوینی - ستانه‌و توانده‌وه‌و کۆپزانه‌وه‌و له‌ سیداره‌دانی روکه‌ قاره‌مانه‌کان و پیشه‌واکانی به‌زوتنه‌وه‌ی رزگاربخوا - ی گه‌لی کورد ، کورد له‌ نیو ده‌جی و مه‌یله‌تیان بو‌ چۆل ده‌بی و ده‌لی ؛ که‌سی نه‌لی کورد مردوه ، کورد زینده‌وه ، هه‌یج نانه‌وی ئا لاکه‌مان به‌لی به‌ هه‌لکه‌وت نه‌بوو که

کوماری جوانه‌مه‌رگی کوردستان شه‌ی ره‌قیبی به‌ سه‌رودی نه‌مه‌واپه‌تی کورد هه‌لبه‌ژارد . کوماری دیموکراتی کوردستان ژیاینیکی نوێ به‌خه‌تی به‌ شه‌یره‌که‌ی دلداری و نه‌مه‌ری به‌ دلداری به‌خه‌تی . هه‌ر چهند ٤٢ سال له‌مه‌و به‌ر کومار رووخینرا ، چل سال له‌مه‌و به‌ریش دلداری جوانه‌ مه‌رکه‌بوو ، به‌لام " شه‌ی ره‌قیب " ی دلداری شه‌واسو شیناش و له‌ دوارووش دا کورانی خه‌باتی شورشگه‌رانی کورده‌و شه‌ی ره‌قیب له‌ جیا به‌ره‌زانه‌ی کوردستان ، یا خۆد له‌ زیندانه‌کانی داگه‌تر - که‌ران ، له‌ ده‌سه‌وه‌ی کوردستان . ٠٠٠ له‌ هه‌ر شوپه‌یک کوردیکی نیشتمان - په‌روه‌ری تی بی ، له‌ ئاهه‌نگه‌ و ماتمه‌یش دا ٠٠٠ هه‌ر کورانی خه‌بات و راهه‌ربینه ، دلداری شاعیر - پش ، له‌ دل و ده‌رونی هه‌مه‌وو کورده‌یک دا نه‌سه‌ر ، سلاو ره‌تیز بو‌ یادی چل ساله‌ی شاعیری په‌شکه‌وتوخواری کورد ، شاعیری " که‌سی نه‌لی کورد مردوه ، کورد زینده‌وه " . " بروسک "

برایمکی دلسۆز و به‌ ره‌تیز پارچه‌ شیعریکی ماموستا " هه‌تۆ " ی بو‌ نارده‌وین ، له‌ گه‌ل سوپاس شه‌وا بلاوی ده‌که‌ینه‌وه . کانی خوین

شه‌وه نابووتی ره‌شی ته‌رمی هه‌تاو هه‌له‌فرینی مه‌لی فرمه‌نگه‌ به‌ ناو هه‌وره‌ گر مه‌ی کیتۆ شه‌له‌ره‌زینته‌وه ناچه چهند شه‌ستیره‌ ده‌ره‌وشینته‌وه له‌ ده‌لی شیمشه‌وه خۆین هه‌لده‌قوتی ٢٧ ته‌ که‌ خۆینم ده‌کوتلی ٢٧ چه‌رخه‌ که‌ خۆینم ده‌ سه‌رن داده‌رووتین و ده‌سه‌رن و ده‌کوژن ٢٧ چه‌رخه‌ له‌ شیعری ده‌ که‌ ره‌یم بیته‌ دی ، شیت له‌ شیعری ده‌گه‌رته سه‌ره‌ هه‌یج ده‌نگ و ته‌نینی نه‌یه‌ نی باوه‌شی گه‌رسی شه‌وینی نه‌یه‌ نی ماتمه‌م و نه‌م که‌ژو کۆی داگرتوه کورده ، بو‌ لایه‌ که‌ خۆی راگرتوه ده‌ پر مه‌ینه‌ت و هیوا که‌ت و که‌م گه‌ی به‌ر داوه‌ته‌ من چه‌سه‌رت و خه‌م

هه‌ر چی پیتی تی ده‌نی ، به‌حسی قه‌له قآ قیه‌ تنگه ، زه‌له ، نه‌حسی قه‌ له له‌ هه‌سوو جیگه‌به‌گی هه‌لده‌قوتی سه‌زه‌قی تانه له‌ دل داده‌کوتی خه‌تر نه‌م وه‌زه‌مه‌ ، ده‌شلتین خه‌تره که‌ل به‌ موو به‌نده ، نه‌که‌ی باسی سه‌ره گیانه نه‌م به‌ره‌ که‌ کۆن و به‌ره بو‌ ده‌س و پیتی له‌ش و گیان زنجیره (ته‌) که‌سه‌ی نه‌وتی چه‌راکه‌ی ره‌شتی شه‌و که‌سه‌ی خۆینی براکه‌ی مه‌زی شه‌و که‌سه‌ی بابی له‌ ده‌م خه‌م کوشتی تیگی بشکینه‌ هه‌ر نه‌م شه‌و پشتی نه‌که‌ی ئامانه که‌ روحمی پی‌یکه‌ی راست هه‌قی خۆیمتی ، هه‌ر چی لی‌یکه‌ی ناگه‌ریک هه‌لبه‌وه قه‌ت ناگۆزینته‌وه له‌ گوینا هه‌ر ده‌سه‌ ده‌زه‌رینگه‌ته‌وه

زگی چه‌وسینه‌ره بو‌ دیرینی ده‌بی سه‌ری سه‌ر هه‌لقه‌نه بو‌ برینی ده‌بی شیمشه‌وه هه‌ر شیعری که‌ هه‌تواوته‌وه مه‌قشی شه‌راپه‌یکه‌ که‌شه‌راوه‌ ته‌وه به‌ره‌زه هه‌ستیگه‌ که‌ هه‌ستاوته‌وه هه‌ژدیه‌په‌یکه‌ هه‌روژه‌ماوته‌وه کۆرپه‌ی ئازادیه‌ی رازی نه‌ ته‌وه به‌ سه‌فی کۆژه‌که‌ رازاوته‌وه قه‌له‌ پیتی داده‌ره‌زی و داده‌توتی خۆینه ، خۆین ده‌کوتی و هه‌ر ده‌کوتی سویند به‌ کیتۆ وه‌وه‌زی کوردستان سویند به‌ روکه‌ی نه‌ به‌زی کوردستان سویند به‌ کوردیکه‌ که‌ له‌ ریگه‌ی نه‌ته‌وه گۆلله‌ بازان بی‌ کل نا بیته‌ وه به‌و شه‌پۆله‌ی که‌ ده‌لی شه‌و ده‌سه‌ری به‌و هه‌لبه‌وه‌ی که‌ به‌ره‌و خۆر ده‌سه‌ری

به‌و سه‌رووده‌ی که‌ ده‌سی خه‌م ده‌سه‌ری هه‌ر ده‌سه‌ که‌له‌ ته‌زه‌بوێ ده‌سه‌ری به‌ ویتگی که‌ له‌ زه‌م جانه‌وه‌ری له‌ ده‌سی وشکی هه‌تیو هه‌لده‌وه‌ری به‌ شه‌نی ته‌رمی هه‌ناسه‌ی شه‌وار نه‌رمه‌ تاسه‌ی شه‌وی ریگه‌ی ره‌توار به‌ پیه‌ی ده‌گی به‌زه‌ی خۆنچه‌ کوتی هه‌ستی کوردیکی که‌ خۆینی ده‌کوتی به‌و نیگه‌یه‌ که‌ دل ئاو به‌رزین شه‌کا په‌یگی ئازادی مه‌ خۆش مه‌زگین شه‌کا هه‌ر که‌سی به‌زوی له‌ ئاستی و ته‌نم ره‌گه‌ و ره‌شه‌ و رگه‌زی هه‌لده‌که‌م ناگه‌ریک هه‌لبه‌وه قه‌ت ناگۆزینته‌وه له‌ گوینا هه‌ر ده‌سه‌ ده‌زه‌رینگه‌ته‌وه زگی چه‌وسینه‌ره بو‌ دیرینی ده‌ بی سه‌ری سه‌ر هه‌لقه‌نه بو‌ برینی ده‌بی

کوردی یان کرمانجی؟

کاتیک مروف چاوه به ژماره بهکسی "روژنامهی تاببعی شعیستیوی کوردی له پاریس" دا دهخستیتی بنه‌اووی کورمانجی به هقی شه نیهو شیمه‌ی عه‌لا بهکسی مصباح‌الدیوان ناسراوه به نازاوی شه‌عجبی و سیر دینه‌وه که ده‌تی :

"تخلیق هونری کرد سولیمان مکی‌پاوه تو بلتی خوشتری کورد مافی شه‌وی نسه له کارکتی و پشیر و نووسری شم روژنامه‌ی تاببعیه بهرس : توخوا روژنامه و بلاو گراوه‌ی ناوه‌خکی زانستیو لیکوتنه‌وه کوردی به ناوی (شعیستیوی کورد) که شه هه‌موه باسی ده‌کرتی و نویته رانی له و لاتان تصلیغاتی بو‌ده‌کهن و خه لک چاوه‌روانی بهر هه‌مه‌کانه‌ی، هه‌سی شهو نووسر وک و نیو تاخنی بی؟

به‌کهم روژنامه‌ی شعیستیوی پاش چه‌ند سال دامه‌زران و دام و ده‌زگا و ده‌ده‌به‌ه ده‌سی شموه یه‌ک شموه و شماری به‌ک و هوو فیری خوشتری کورد بکا ؟ به‌ه لای شیمه‌وه بی‌جکه له گاتنه‌کردن به خوشتری کورد هیچ مانای دیکه‌ی نیه !

شه‌وی روژنامه‌ی تاببعی شعیستیوی کورد له به‌کهم ژماره دا به کورمانجی به بلاوی کردونه‌وه ، نه‌ک هه‌ر له گشت نسه خه و خه‌رته‌جور افیاکان دا نووسراوه ، به‌لکوه له قوتابخانه‌کانیدا زاروکه‌ده‌ی خوشن و ده‌شیران . خو شه روژنامه‌ی بو قوتابخانه‌ی زاروکی کورد نه‌وووسراوه تا مروف به ناهق بو‌ی به‌ه بکا و بلتی فه‌ی ناکا ، زاروکی کورد شه‌ومده به‌ه‌نگاز و چاره‌مش و دو‌اکه‌وتووو به‌ه‌ه‌خه‌که بان شه‌ویه که ناوی شار و پشختی و لا- نانی به‌ه‌ه‌ی و ئورویا نازان و شه‌کهر له روژنامه‌ی تاببعی شعیستیوی کورد دا ، شه‌وانه فیرین ، شیر گه‌رو گرفتسی خوشدن و فیربو‌دیان نامتی و بو شه‌وه و نه تیزه‌ی کوردین به سیانه وده‌تی شه

و روژ دوما بو عمر و ماتی به شه‌وه به‌را- نی شعیستیوی و نووسرانی روژنامه‌ی کورمانجی به‌کهن .

به‌جکه له‌وه نازه کورمانجی هانوه ناوی مانگه‌کانی که به‌سی زو‌ریان تورکی باعه‌ره بین به ناوی مانگی کوردی بلاو کردونه‌وه له‌کاتیکا ده‌بوا به له جباتی (کوردی) بنوو- سی (کورمانجی) با (کورمانجی سه‌روو) چونکه ناوی مانگه‌کان به سوزانی یا لاکور مانجی خواروو) جزیرکی دیکه‌نه . که‌وا- بوو باشتر بوو ناوی (کورمانجی) لئ‌بابان نه‌ک (کوردی) .

شیمه بو تاکاداری نووسر و ریکه‌ری له کم ژماره‌ی روژنامه‌ی تاببعی شعیستیوی کورد له پاریس ناوی مانگه‌کان به سوزانی و کورمانجی و به‌ه‌ه‌ی ده‌ووینه و نه‌ا خوشترانی به‌ری‌زی کورد له گه‌ل مانگه‌کان نی شعیستیوی اوردیان به‌کهن .

باسی به‌نه‌کانی دیکه‌ی نیوسر وکی شه روژنامه‌ی و کاره‌کانی شعیستیوی به‌زیاد ده‌زانین ، چونکه کاک هه‌لکوه‌ت حکیم که به‌کته له کارکتی شعیستیویه ، له وتاریکدا که له ژماره (شوا‌ای گو‌قاری به‌ه ریزی به‌قیدا بلاوی کردونه‌وه تارادیه‌ک هه‌قی خو‌ی داوتی .

شومش ناوی مانگه‌کان به (کورمانجی خوارو یا سوزانی)

کورمانجی خوارو	کورمانجی ژوروو	عهره‌ی
خاکه لئ‌وه	نیسان	نیسان
بانه م‌ی	گولان	ایار
جۆ زه‌ردان	هه‌زیران	هوزیران
پوشه‌ی	تیر مه	تیمور
گه‌لاوش	ته باخ	اب
خه‌رمانان	شلون	ایلول
هه‌زهر	چهری	تشرین‌اول
خه‌زهل وه‌ر	تشرین	تشرین‌الثانی
سه‌رمه‌وه‌ر	کانون	کانون‌اول
به‌فرانبار	چیله	کانون‌الثانی
ریبه‌ندان	سیمات	شوبات
ره‌شه	نادار	ازار

پاشاوه‌ی ل ۱۰ به سه‌وریکتی تر شو‌نیسته‌کانی عه‌ره‌به‌ موسو- له‌انه‌کانی فارس ، که‌مالیسته‌ تورکه‌کان ، خاکس کوردو گه‌نجینه‌ کوردستان و خو‌یتی کورده‌ان ه‌لال کردوه .

سده‌می فاشی و خومه‌ینی خوا په‌رست خاکی کورده‌ستان کردوته مه‌یدانی تاقیکردنه‌وه‌ی چه‌ک و توانایان ، جیهانی نازاد و مروف په‌روهریش له ئاست شه‌وه باره‌ی شیمه‌دا له گوی گادا نوستون شیمه‌ش له مشت و مر و به‌کلانه‌کرد- نه‌وه‌ی خو‌مانداین . سودمان له‌

رابردووی خو‌یناوی ، شه‌زومنان له ده‌رسی دوسنی و شه‌رو و نه‌نگر - توه ، له گه‌زاوه‌ی هه‌لبزاردنسی دو‌ست و دو‌ژمن داین . له بارو دو‌خدا پشه‌وازی جه‌زی سه‌ورو ده‌کهن .

ده‌با بادی راه‌برینی گاه‌وه‌جه‌زی نه‌وروژی په‌روو به‌کینه‌هه ، روژی به‌کرتنی ریزه‌کانی بزوتنه‌وه‌ی رزگاربخوازی کورد و نه‌یسه‌ک بوونه‌وه‌ی روژی سه‌رکوه‌تن و به‌ه ده‌ست هه‌نایی مافی ده‌باری کردسی چاره‌وو‌سی کورده‌ستان .

د . جه‌مشید هه‌یدری

چرپه‌یه‌ک

ناژان

له ریزیمی گو‌تی پاشا به‌تی‌دا له عه‌ره‌هه‌ریشتمان به‌ه‌ریک‌پا بکرتابه ، له داد- گادا ، تاوانی کومونستی ده‌خراپال وه پشی‌پاسای جنایه و به‌ندی ۹۹ کۆکه‌ده‌را .

ریزیم مفرسی له هه‌موو شه‌وه که‌سانه هه‌بو راستیان ده‌گوت و دزی چه‌سه‌وهه و زولوه زو‌ری به‌ه‌وا به‌تی خه‌نایان ده‌کرد . به‌لام له‌هه‌ر شه‌وه که دارو ده‌سته‌ی ده‌سه‌لاتداری ده‌ولتیش خو‌بان به‌دلتو‌ری نیشتمان و نیشتمان به‌روم دادنا ، مروفی نیشتمان- به‌روم و نازا به‌خواز و دیسوکراتیان نه‌با به‌ه‌ک که تاوان زیندانی ده‌کرد ، شه‌وش به تاوانی کۆمونیستی و خوه‌ناسی و نازا- نی سو‌قیته و هتد

ده‌گه‌رتنه‌وه ده‌لته‌ن شه‌وا متصرفیه‌که له هه‌ولتیر بوه به ناوی شه‌ما عه‌ل به‌ه‌قوبی .

جه‌ناسی متصرفیش هه‌بی دزایه‌تی گو‌مو- نیزم و دیسوکراتی قوت دابوو ، فه‌رمایی ده‌داکه شه‌وانی سه‌مکی کورمانجی هه‌بی کومونستان و به‌انگرن - به‌لگه‌شی شه‌وه بوو چونکه ستالین سه‌مکی کورمانجی هه‌بو .

جاریکان پۆلیسیک کارایه‌کی کاکه‌سی سه‌میک گه‌ره له بلژا ده‌گرتی و ده‌به‌ته لای متصرف و ده‌تی قوربان شه‌و کارایه گو‌مو- نیسته و نازا وه ده‌نه‌وه . متصرف ده‌هه‌رتی به چه‌ده‌زانی گو‌مو نیسته ؟

گه‌ره‌م تاپینی سه‌مکی هه‌روه‌ک گه‌ره‌ی کۆمونیستی‌که‌له . له ریزیمی پاشا به‌تی کۆ- نه‌هه‌رتی شه‌واسی عه‌راق و له ریزیمه‌ کۆ- نه‌هه‌رت و دیکه‌تانه‌کانی شیتاشدا شه‌وه هه‌ر باوه . شه‌وه راستی به‌رتی وه راستی له به‌ه‌زه‌ومند و مافی‌ه‌وه‌ی خه‌لک پارێزگاری بکا . هه‌ر شه‌وه به‌یت و بالۆزه‌ی بو هه‌له‌به‌ه‌ستن و زیندانی ده‌کهن .

له ئوروا شه‌وه‌یه‌کی تری هه‌یه له نیو کورده‌کاندا . هه‌ندق کوردی ناواره و "رونا کبه‌ر" و شو‌رکتیر" و کورده‌هه‌روم" له ده‌ستیان نایه به‌وه تۆمه‌ته خه‌لک زیندانی به‌کهن ، به‌لام قه‌وانه‌که هه‌ر شه‌وه قه‌وانه‌وه لئی ده‌عه‌وه . شه‌وش نه‌ک هه‌ر نه‌عنا له دانبه‌شتن و گۆزه‌کانی نیو خو‌بان به‌لکوه هه‌ندی به‌نوسین وه‌هه‌نیکتی تریش شه‌رکیکی " په‌روو" تریان وه شه‌سو گرتوه ، به ده‌زکاکانی روشن- به‌ری سوید راده‌کبه‌ستن : شه‌وه سو- بارمه‌تی به‌فلان کتیب و فه‌ساره نو سراوه ده‌کهن ، نازان شه‌وانه کچن؟

یاخود فلانه روژنامه یا گو‌قار سه‌ر به فلانه شه‌وه و چه‌رنگه‌کی هه‌یه؟ شه‌وه به‌وه که‌سانه ده‌لته‌ن شه‌وه کارو روه‌ته‌ی شه‌وه‌را شه‌وه خو‌ کاری نازانه !

هه‌لگورد

هه‌ره‌ی خه‌بات

فه‌ر وانه

زو‌رجار له نیو‌تو‌ر و کۆمه‌لانی کرد و رووناکبه‌ر و نووسرانی ناواره و په‌نا- هه‌ده‌دا ، به ناهق باسی شه‌و گو‌قار و زو‌ژنا مانه و شه‌وه نووسه‌رانه ده‌کرتی و لاتیان به جتی نه هه‌شتوه و نا شیتاش له نوو- سین و بلاو کردنه‌وه نه وستان . هه‌ندی تهر و توانجیان تی ده‌گرن و هه‌لو‌ستیان ده‌ه‌شتوش ، به به‌ه‌ووگ شه‌وه‌ی که گه‌له‌که مان تووشی ماریکی مان و نه‌مان هاتوه ، که چی شه‌وان له روژنامه‌کانی ریزیدا ده‌وو سین . بگومان ریزیمه‌ی داکبه‌ر که‌ه‌کاسی دو‌ژمن شه‌وه‌ندی بو‌یان بلوق ، ته‌خه‌سیری ناگهن بو له نیو بردنی کورد و شو‌اندنی مه‌ژوو و زمانی کورده‌مان . به‌لام نایه‌پتو- یسته هه‌موو قه‌لم به‌ده‌سه‌تکان و لات به جتی به‌ه‌ستن ، یا خود رووبه‌کته شاخ ، نایه‌ خه‌بات نه‌عنا له شاخ و له ده‌روه دایه ، خود مه‌یدانی خه‌بات فه‌روانه ، هه‌ر که- سیکیش به پشی‌تواناله بواری خو‌یدا په‌تو یسته خه‌بات بکا ؟ به‌روای شه‌وه هه‌له‌وه و شیش کردنی رووناکبه‌رانی نیشتمانی له و لات دا ، له نیو جه‌ساوه‌را ، شه‌رکیکی په‌ویسته و گرنکه . به‌لام به مه‌رجه‌سک شه‌وه‌ی له گۆزی خه‌بات و نووسین دا گار- ده‌کات ، قه‌لمه‌مه‌کی له په‌ناو راستی و په‌ش که‌وتنی زمان و شه‌وه و کۆلتوری نه‌ه‌وا به‌تی دا و کار به‌خات . شه‌وه نووسه‌رانه‌ی ده‌به‌نه ده‌هۆل و بو‌قی حکومه‌ته دیکه‌تانه‌وه کان و به‌ه‌زه‌ومندی تاببعی خو‌بان لئ‌ی ده‌ه‌ن و ناماده‌ن رهن به‌ه‌ه‌ی نه‌شان به‌ه‌ن گه‌ل و مه‌ژوو به له‌هه‌نمتیان ده‌کهن و روو- ره‌تی دنیا و قیامه‌ت ده‌هن .

په‌ویسته به‌چاوه‌یکی واقع‌به‌بناسه سه‌یری شه‌و گو‌قارو کتیبانه به‌کهن که له و لات ده‌رده‌جن ، هه‌لبان سه‌ه‌گه‌مین ، بو‌مان ده‌رده‌که‌وه‌ی که نایسته‌ته گو‌قاره‌کان به‌کشتی باببعی به‌ه‌رخ و لیکوتنه‌وه‌ی زانستی به نام و چه‌زبان تیدانه له باری زمان و شه‌وه و مه‌ژوو و زمانی کۆمه‌لاه ته‌وه . شه‌وش خاشا ناکرتی که هه‌ندق نووسینی په‌رووو- چه‌ش به‌ه‌راجا ده‌کهن .

له سه‌ره‌که‌ شه‌وه لمان وابه که نوو- سه‌ر و زانایان کۆلیان نه‌داوه و په‌باوا- نه له زمان و مه‌ژوو و کۆلتوری کورد به‌ر- گری ده‌کهن و به‌ر هه‌لشتی هه‌لو‌ستی نا په‌راوه‌ی هه‌ندی لهو چلکا و خو‌راوه‌ی ز- به ده‌کهن که بو خو‌ خو‌شه‌وست کردن له لای " فه‌رمانه " و به‌ه‌شتاری کردن له " فادسه " په‌شیا‌ری ده‌کهن .

فصله سوفی گهره ی عمره پیش امیرشد (١١٢٦ - ١١٩٨) تاوا بوونی روژی سر- دهسی شلمی یهو روزگار ناراز هتیره به ستیوه که تارمندی تی گهرتوبو . له سردهمی ریسمانیشدا گملی له نووسر و رووناکبیرانی روزهلالت و روز تاوا تارمندان کرد به نموونه و دروشمیک بو روزگار کردنی شاهمیزاد له کسوت و- زنجیری سده ناونجی یهکان و تارمندی خو- یشی دوریکی با لای لم کاره دیت . له وانه نووسری بهناوانگی شینالیسی لغتوتیویو شیفانوی که پتر له (٥٠٠) سال بهر له شیمرو دهلی : راست نیه که تارمندی وکد دایسته له چوار چپوهی مالدا دایه- ستری هتا وای لی بی وکو بحده کبیرتک چاوی به هر شتی بگهوی له دهرهوی مال پتی شاهشکه بیو سرشمجام له کومه ل دور بگهویتهوه .

رووناکبیریکی تری شینالی به ناری - (جبل) دهلی : نیوهی کومل که پیاوه دمی لهو ناوانه گهره ی خو یهشیمان بیتهوله وهی که تارمندی خسته باری دیل و کارهکمری ناو مال، نک وک ناوایلیکی زبان . هرهوهها لهو سردهمه بیرو رای سوشیا- لیستی خیمالی سری هتدا و تارمندی که- ته ناو باسی مورنی (١٧٢٢ - ١٨٢٧) او گه- لیکی تریش جلاوهکوبو باس کرا تارمندی خو- یشی کهوته میدانی خهنامهوه وکوبو ، المیزابیتی بهناو بانگی شینگلیز (المیزابیتی پاژدهم) مادام کوری ، کیلو پانره ، تارمندی فهرمناش له راستی دا دوریکی زور بالا بان گبیرا له بهرگری کردن له کومو نی پاریس (١٩٧١) و نیزیک دهههزارتافره تیان هتیا به شقامهکانی پاریس بو پارا- ستنی پیتهخت و زوریان لی کوزران . سا هر وکوبو بیل له کتسه که دیاباس دهکا دمی تارمندی خو یی بخانه ریزهگانی خصبات کردن و خویشی ریلک بخا تا بتوانی مافهکانی ودهست بهتی . بو شو مههسته تارمندی ناودارهکانی سردهمی بیستم شلکسغندر اوگلتای-سو- قیتی ، کلاراستکای شلمانی و گملی شفره تانی تری و لاته سوشیالیستکان له تیکو- شان و نووسینهکانیاندان شم راستی به-هر- دهخن .

تارمندی کوردیش بهش به حالی خو یی لهو میداندان درخی نه کرده . هر له گوتنهوه خو یی خستوه کوری تیکوشانی کو- ملامتی و نابوری و رامباریهوه . لهوانه : قهره فاتمه که له نهرمزوم له شری روس و عوسمانیهکاندا بهشدار ی کرده سالی (١٨٧٧) . خانزادی سوران ، دوا ی کوشتنی باوکی سلیمان بگه ، حوکم رانی شو ناوچیمیه کرده . قعدم خبر و زبیرنی شامدی حصهغانی نه قیب کهه ریکخراونکی تارمندی دروستکردبو له شاری سلیمانی و یارمندی و پشتگری خترا نه له شری روس و عوسمانیهکاندا بهشدار ی

له فیرکردنی تارمندی و له ناو بردنی خو- بدمهواری له نیویاندا . له سردهمی شینای بهسرهانی کورد ستاندا تارمندی دوریکی دووقولی و سی قوتی دمیینی لهو روزگار هستهمی که دوچاری هاتوه . باری زبان و بهرورده کرد- نی مندال، تی دکوشی بو یارمندی دان و خرمتکردنی هیرو بهرگری، بو کورکرنه وهی پیناک، یارمندی دانی نهخوش و برین دار و هاو بهشی کردنیش له هیرو چهکدار و مگوبو پیشمهرکه .

١ - دکمهال معزهر شحممد) تارمندی له میژوودا بهمدا ١٩٨١

پاشاوهی ل ٢

سهر له نوی، سهرهه لئانهوهی

سروکی پیشوری عمیراق احمد حسن بکرله سهرتای بهستی بهرمدا دهی گوت : پیوسته شم بهرمیه شیویمکی ستراتیژی وهر بگریته نه وکد کاتی " به- لام بهره وک شورگانیکی بهسی لی هات، تنها لهسر زبیره و سیاستی بهس دهری پشت . پ.ک.ع و کورده میموکرانتمکان تنها به شیوه نیدا شمدام بوون . کاتیک که رهخهبان دهگرتله رول و کاری بهری نیشتمانی ، سمدام حسین له ایجازاری- ١٩٧٩دا له وه لمدا گوتی " پیوسته چاو یگ بهختیتمنهوه بهو هویاندا که پالی پیوتناین سالی ١٩٧٢ بهره بهستین، چو- نک له کاتیکدا که پارتی بهس له سر حوکم بیت بهره پیوستیک نیه شایانی باس میت "

ههموو نهو گوزانکاری و رووداوانه رینگایان خوش کردبو " میشل ععلیق" ی ناسراو به شوقیتی و تانسی کومنیست، که بگهرتنهوه بو عمیراق . بهره بهره کومه تی تیروزیستهکان فرهوانتر دهبوو ، دست کرا به گرتن و له سیدارهدانی شمدام دو- ستانی پ.ک.ع ، به جوړیک له رووداوه- رهشکانی سالی ١٩٦٢بان دههتیاوه یاد . کوملیک له شفرهانی سویای عمیراق به تاوانی شمدامتی له پ.ک.ع دا ، له دار دران . هر بهمش نهوهستان بهلکوبو له یواری خویشدن و بهروردهدا دست کرا به بهسی کردن و دور خستنهوهی دوتستانی پ.ک.ع . تنها شو ریکخراوانه که سهر به بهسی بوونمافی کار گردنیاں درایه .

ببچکه له معش زورکاری نامروقتانکرا دژ به میللمتی کورد، له ههمووی زیاتر گوا- ستنهوهی به زوری ٧٠٠هزار ختران لهه جتی نشینی باو ویاپیریان بو کومله خانو بهکی دهوره کیراو به سوپا و دهزکای نه- منی رژیم و زیانیکی کوله مهرگی نیایدا دهزان . کوتاری " رسالالعراق" ی.ک.ع شم کوملگا زوره ملیانی سمر اوورد- کرده لهگمل نهو گونده سترانیمانی که شهریکا له گنتام و فرهنسه له چهاشیر بنیانیاں نابوو ، چونکه بار و دوخکیسی

سه ختیاں ههموو رژیم عمیراق زور به- توندی ههلسوکهوتی لهگمل دهگردن . ریکه یان نهدمدرا لهگمل بک تیکمل بین و ههموو جوړه خو پیشاندان و نارمزابیتی بهربرینکد زور نامروقتانه دهپوستیرایهوه . هر له همان گوفاردا بلاو کراوتنهوه که له ناوچهی سلیمانی وهولترو کمرکوک و موصل ١٢٢٢گوند ویران کراون چ به سونا ندن و یا به تخت کردن به شوقل و تانک و یا خود کوزچری عمره میان هیتاوتی، به سه بهستی بهره پیدانی ههستی نههوهی تصک و تمیز کردنیرق و کینه ی نیوان کور و عمره پ . هر بو همان نامانج دست کرا به گوزینی زمانی خویشدن له بهشی هره زوری خویشدگا کوردهکاندا به عمره ی . ناوی خویشدگا وراستگا و میواخانه و- دهزگا کشت و کالیهکانی کوردستان گوزان به عمره ی . شم ههلس و کهوتش بهرپیچی بوو له یاسای ژماره (٢٢)ی سر به ناوچهی شوتنومی بوو که سالی ١٩٧٩ دهر چوو بوو . کوزی زانیاری کورد که به پتی ریکه و تنی نیوان پ.ک.ع و بهس له بهغدادا- ممرزا بوو گوزا به کوملهی زانستی عمیراق و خواجه زبیر سر پهرشی رژیمهوه ، هرهوهاش زانستگای سلیمانی .

شمدامانی هر دوو شنجومنی یاسا- دانان و رابهراندن له لایهن رژیمهوه دباری دهکران . هرهوهها له سر کردایه نسی شنجومنی یاسادانان سی کادری پ.ک.ع مکران . ههرچنده دژ به ههنگاوی بارزا- سی بوون و له سالی ١٩٧٤ - ١٩٧٥ دا هاوکاری سهری نیون . پارتی بهس دهستی کرد به پاک کردنهوهی دهزگانکی ناوچهی شوتنومی له ههموو دسوز و تیکوشریکی کورد و کسانکی کوته بهرست و دژ به کورد دهخرانه جینگایان که زوریمیان دهرهههک و جاش خویشی کورد بوون .

هر چنده چند ناوچهی کوردستان هر له سهرتاوه نهخرا بوونه سهر ناوچهی شوتنومی ، بهس نایمدل بوو و همدی ناو چهی تریش لا برد . کهمگردنهوه و تمسک کردنهوهی ناوچهی شوتنومی تا شم سال- نهی دواپیش هر بهر دهواسه . باری نا- بووری کوردستان زور لاواز بوو به تانیمت لهواری کشت وکال و معر و مالات دا ، لهویش له بهر گواستنهوهی بهزوری کورده کانوه . له پاش ریک کهوشنی شاداری ١٩٧٥ ای نیوان شیران و عمیراق، پارتی بهس سه شامنجی لمن برکردنی بزوتنهوهی یازاد یخوازی کورد، کهوته ههولتان بو تریکتر بوونهوه له تورکیا و له ناوکوستی ١٩٧٨ شهمحمد حصهغ بگر سهردانکی کردبو تورکیا و بهمیانیکی دووقولتان موز کرد که شیوازیکی دژ به کوردی ههموو به تانیمت بندی چوارهمی بهمانه کهه دهربارهی چویمتی به هتر کردنی لیدانی میللمتی کورد له لایهن هر دوو لاهه . هر بو شم مههستهش لغیمانی ١٩٧٩

دا سهر کرده ی بنکهی سویای تورک-سا لیشیرن گمیشته بهمدا بو لیکولینهوهی چویمتی لیدانی بزوتنهوهی کورد . هر له یابری همان سالدا یارتی بهسی دهستی کرد به بهکار هیتانی سیاستکی نو یی له گمل میللمتی کورد، که به لای زورهه پیوستی ههموو به خو نامادهکرد . نی بهسهوه بو شدر دژی شیران . به م جوړه سمدام حسین چند سهردانکی کوردستانی کرد به تانیمت ناوچهی ملیا نی و دهیوستخوی به تریکترین دوتی کورد نیشان بدات . بهمیانی ددا که کورده گوازاراوهکان بگریتهوه و لیزنهو یاسا دانان به ههلبازاردن دابنیت .

بعیثی دوهومی بهچ گمیاندا ، به لام ههمو یخجا شمدامی ههلبزیردراو نویتهری دهره بگه ومهلا و شیخ بوون که به گشتی هاوکار و زیردهستی رژیم بوون، تا وکوبو شوتنو- می سمدام له بهرجاو بگرن و زیاد نهرنن . سمدام حسین شم بهیمان دان و هاتوو چویمی کوردستانی بو شووه بوو که کورده کان همدیک دلتازی بکات و پاتپشتی بکه له شمردا دژی شیران . له همان کات دایه فهرمانی سمدام حسین، له ناو کوردهکانی شیراندا پرو پاگاندهیکی زور بلاو کرا بووه دژی رژیم شیران و یارمندیکی باشی چهکداری گمیانده پیان . بی گومان لهک له پیشاوی بهرزهومندی گملی کورد تا کسوو شوتنومی وهرگرن، بهلکوبو له پبتاوی لاواز کردنی باری ناو خو یی شیراندا ، هر وک چوون رژیم شایارمندی کوردی عمیراقی دمد له پیشاوی همان بهرزهومندی دا که له بازار ی ١٩٧٥ دا بیپان گمیشته *

پاشاوهی ل ٧

مه میدانی خه بات فره وانه

ببچکه لهوه ، پیوسته شهوت له بهر جاو بگرن شرکی شهوانی له ولات دهزین و دریزه به خصبات دمدن، له گمل شهوانی نیشتمانیان به جتی هیشتهوه و له دهرهوه- دهزین، یا شهوانی له معتبرتری شهرفی پیشمهرگامیتی دا خصبات دهگن، فقرسی هیه . م لیرمدا تانیمت نیمه له دهرهوه پرو پاگندیمان بو بگمین ، ههرچنده به خهر اپیشی نازانم شه گهر بگری همدی لهو نووسین و گنیمانش له دهرهوه دووباره بلاو بگریتهوه . شهو خرمتمتی گهره به فهرمنگی نههواپتیمان دمکا . شهگر شیمه ناواره هیمده دسوزین بو گمل و نیشتمان و کولتوری نههواپسه تیمان، با ریزی خومان بک خصن، با له بهرشو بلاوی خومان روزگار کین، بهکگرین بهگمکی خامه و توانانان یخیمه خرمتمتی گمل و نیشتمانهکه مان *

ج . بیرونیاتی

Kurdistan di çapemeniyan de

MAFÊ BÊ DAWÎ

Rojnama "ANTÊN" ku li Bulgaristanê çap dibe, di hejmara xwe ya dawî de gotarek li bin wî navnîşanê belav kiriye, di nivîse:-

"Hukmeta Tirkîyê, yasa (qanûn) walyê heşt parêzgehên Enadota rojhilata jêrîn derxist. "Bivjol - Mardîn - Tunceli - Diyarbekir - Ilyazil - pirt - Wan - Hekari".

Çend rojnamenivîsên bi navûbangên Tirk mîna Êlxan Silcok û Gûnet Ircayork, ew vê yasayê mîna ya fermanderê Ingilîz li Hindistanê teşbîh dikin.

Rojnama "Gumhoriyet" di gotarek xwe de dînvîse:-

Hemo mafek ji "Puper Wali" re dane, ku eve get di dewletek xwedî yasa û elemokretîk de na be. Ev mafê jêre dane, da ku karibe siyaseta terorîsta dewletê bihêz bixê û li dijî Kurdan bikar bîne. Disa her ji bo wê mebestê tev heza emnî li deverê di bin fermana wali

dane, ku karibe kengî û li ko bikor bîne, û hemî alikariyekê ew dikare ji leşkerê deverê wergire.

"Superwali" mafê wê heye ku ew dest biser hemî xanî û amûrên hatin û çonê de bigre yan ji bikaranîha hewelatîyan û reguhastîna fermanberan.

"Super wali" mafê wî heye ew Kurdan ji ciyê wan reguhêze û dest biser tiştê wan de bigre.

Bê sinoriya mafê Superwali gehîştê wê çendê ku kes nikare di dadgehên ji de fermanê wî ji nav bibe yan bişewitine.

"Heyder Kozakç" kevne walyê Diyar bekî ku niha boya walyê wan heşt parêzgehên, wî carek din kitêbên qedexê li deverê qedexê kirin. Wî mehaney zêrevanên gundî zêde kirîye. Disa wî mehaneya wan kesan zêde kirîye yê ku di heza dijî peşmêrgên Kurdan de ne. Hejmara kesên dinavê heza taybetî de, ji 1200 kesan kirîye 5000 kes.

Rojnamenivîs "Ednan Gerger" di gotarek xwe de dînvîse:-

"Ev heza taybetî ku bi navî li dijî terorîstê danaye, ew li ser xelkê hejarê Tirkîyê pir bi buha bûye, bihayê wê dibe 2.5 milyon lire."

Rijêma Ankare li dijî Kurdan likare, lê ji bo daxwaziyên Kurdan ew pir guhgrane.

Mîna xelkê Enadola rojhilata jêrîn ku hejmara wan 33% ji xelkê Tirkîyê ye, behra wan di berhemê niştîmanî de digehîte 16%. Behrek zor ji xelkê wê deverê nexwindeware.

Rojnamenivîs "Celal Başlangê" dînvîse:-

Bajarê Mardîn, ku hejmara xelkê wî 660 hîzar kesin, bitîne 123 dixtor lê hene.

Di 693 gundan de bi tenê 51 ciyên saxlemî hene.

Li deverên Sêrt, Hekari, Mardîn û Diyarbekir.

Ku hejmara xelkî di gehte 2 milyon û 500 hîzar kesan, bitîne 681 dixtor lê hene.

Divan çîwar herêman de, hejmara gundan dibe penç hîzar gund. Lê di nav hemîyan de bi tenê 135 çîhên leş saxî hene.

Hewildan ji bo jîna mirovatî û saxlemî li wê deverê tune ye. Lew ma nabê kes ecêbî bigire, ku xelkê enadola rojhilata jêrîn li dijî rijêma Ankare li ber xwe dide. ★

KU DE ÇÛN ?

Li vir hebû gundekî şên, hemî dar û ber;
li navînê çavkê çûk, av jê dîhat der.
Li vir hebûn keçên çeleng bi kincên rengîn,
xortên ciwan, gellek hêja, dil tîji evîn.
Ax, ax dilê xemgîn, ax.

Darên peyamê bîharê gewr û sor dibûn;
Kal li hevûdîn dicivîyan, destan de qelûn.
Li vir hebûn jînen bedew, teşî dirêstîn;
dengên zelal sitiranên xoş dîlorandîn.
Ax, ax dilê xemgîn, ax.

Xurîst û merov tevî hev dibûn yek li vir;
kew û şalûl tev dîxwendin goranî nemir.
Çi bû Xuda çi bû, şênî û şahî ku de çûn;
heval û hogtrên delal li ku wenda bûn?
Ax, ax dilê xemgîn, ax.

Ev bêtarên li ser Kurdan kengê dawî tê;
ev qedera reşe tarî kengê ved'ke rê ?
Bîla gund dîsa şên bibe, ken vegere wir;
bîla jîyan dîsa were, bes êdî Kurd mîr.
Ax, ax dilê xemgîn, ax.

Ş. B. Soreklî
(87)

Jî R. 2

Hevpeyvîn bi

Li dawîya vê hevpeyvînê, bi pêwîstî zanim ku spasî hevvelatîyên xwe Dr. Kendaî Nezan, xwendevanê doktora Xisrî û rojnamevan H. Erdem bikim, ku her yekî bi şewakî arikariya min kir bona vê pêkhanîna vê hevpeyvînê. ★

PIROZKIRINAS' ADARÊ ROJA JINAN A NAVNETEWI

FIRANDET AV 8. MARS
INTERNATIONELLA KVINNODAGEN

Komela Jinên Demokratên Kurdistan
(Kurdîska Kvinnors Demokratiska Föreningen)

Cih: Ihsbyträff Stora Salen, Wext: 88.03.6 5 seet 17.00
Plats: Ihsbyträff Stora Salen, Tid: 88.03.6 5 kl. 17.00

Serdema Nû

TRYCK: ARARAT TRYCK

XWEDL:
Dr. Cemşîd Heyderî

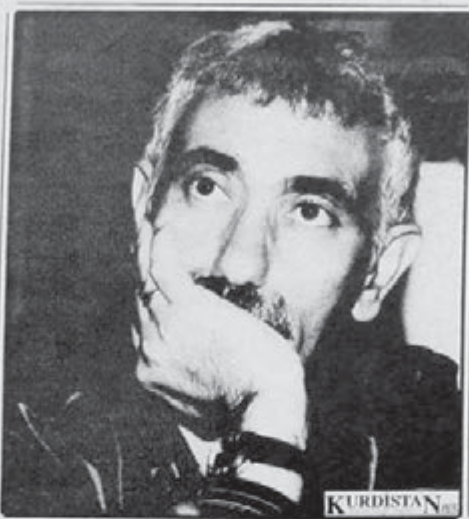
BERPIRSYAR & REDAKTOR:
Kerîm Hussamî

Postgiro: 420 4506 - 2
ISSN 0284-3412

P.O. BOX 7066
16407 KISTA
SWEDEN

Hevpeyvîn bi Yilmaz Güney ra

Dr. Rehbêr Rûzan

Di nisana 1983-an li Parisê ez bexîwar bûm bi diitina hunermendê mezin Yilmaz Güney. Heja Dr. Kendal Nezan hevditina me bi rûxist. Derî vedibe, mirovêkî li ser xwe pêrgiya me dike, di sîvêrêr ra em derbas dibin, peyaki tenê û dirêj, wênekî naskirî di rojanman, kovaran û îflêvlyonada bi bize (xçade) li ser lêvan lêrêyên me; Y. Güney bi xêrhatina me dike. Em sê mirov bûn.

Di studiyoda temên mezin festîvaleka ronahiyê pêkhanî bûn, tirêjan govêndeka awê giran girîbûn, rêjêyoy Y. Güney çibê xwe li her magîrêfônê digire, qenaleka îflêvlyona fransî jê dipirse, zimanên axaftinê Fransî û Tirkî bûn, her du ji min ra mamîkin, lê wêk bawermendekî di pîrsîgehêka zeraçêjî kevinîda ayçîn jan û qehremaniyê liser rûyê çsancî min dîxwêndin.

Maka hevpeyvîna filma "Diwar" bû, lewra hin fragmênên wê filmê li ser perda sinemayî pîşan didan, em herê nêrîvanên yekemî bûn. Piştî karên wan temam dibê, Y. Güney bi hevkarên xweva û me mîvanan vewendî firavîna dike. Firavîna bi aqil derbas dibê; Paris ne bajarokê Yamûrtale (Yamûrtal bajarokê li nêzîka Adenêye, sala 1974-an Y. Güney bi hevkarên xweva dehrin li kasîno şivê dixun, li wê buhtannya kuştîyar bi ser Y. Güney dixeve û bi wê bûnê deriyê zîndanê jêra vedikin), di her xwerîstîra rê da min ez çend pîrsan lê bikim.

- Ez careka di wê pîroz dikim bi wegerîna xilata "Pîkê darê xurmê" ya Zêrrîn û hêviya min ewe ku hun hin bîrî xilatan wegerîm.

* Spas.
- Gêrê Kurd serî xwe bi we radike, ku lawekî wî yekemî car bi ferehî deriyê malên xelkê li kontêneştanê dikule û li wan dibê mîvan û hinek êy û azarên kurdan û tirkan bi hunerêkî sinemayî bilind nîşan dike, ma gelo hun nikarin filmên xwe bi zimanê madê dersînan?

* Mixabîs kadir tunese û hun rewşa Kurdistanê zanin, ez nikarin serbest lê bigerim, lê niyaza min heye filmên di wê babetê da dersînan û mirov lare li Yonanîstanê, li Afrîqîya Bakur û li Amerîka Latînî ji çibên wêk Kurdistanê bibîne.

- Ez hêvî dikim em wan rojan bibînin û em nêrîvan pîrsa xwe sinemayî ji hin baştir lê bighînin û bi çîhanê hin ferchîrî bidin nasîn. Eger merema we wêna heye bunê kadiran çawa peyda bikin û nîha hun çawa peyda dikin?

* Va demêke Institutûa Kurdî li Parisê vebûye, nîha dersên kurdî didan, kadirê hêdî-hêdî peyda bînin, min ji dil heye ez herîr wan dersan. Li ser diitina, êkîran hema destê xwe berv Xisro kir û got: Evînc, êkîr pirrin, ji nav rûniştvanên li vir ez dibînim, ne gereke hemû profesîonal bin.

- Li ser vebjartina êkîran ji nav gelê Sêrgêyî Eyzêşîyêna ji goh acîda profesîonalan, eger ez ne çag bim wî yekemî car di dîroka sinemaya hunerî da ji nav gelê qehremanên filmên xwe hevdîjartin, nemaze di filma lê hmla "Zerîpoş Potomyîn" da, ez li wê bawerîme we hinek ji şakartîtan filmên sovîyetî diitîne?

* Hun dîzanî min gelek sal di zîndanada bihartînc û filmên Sovîyetî ne we bi rezamendî li Tirkîyê tînc nîşan dan; lê bîra min ku min teqê filmêk diitîye, ew ji "Bavê Serbaz" bû.

- Rojnamevan di hevdîtîna wîlada vî pîrsê ji dikin: Hun razinc ji sepgandîna rexnevanan?

* Rexnevan cure-cure hese hinek arîkariya hunermendan dikin û rê nîşan wan dikin û hinek ji jehr ji qelêmên wan derdikevin.

- Hunê çî demê romanîne din banvînin?

* Çî demê ez careka din vegerîm zîndanê.

- Eger merce we, hêvî dikim hun ti berhemên we anavîsînin.

- Romaneka min wegerandînc rûstî, ma we xwendîye? Romannivîs ji min dipîrs.

* Mixabîs na.
- Vayc em hatin ser romanên, ma hun roman nîvîstên wêk Yaşar Kemal, Erz Nesîn çawa dibînin di wê serdemê da?

- Zor xeydî û gotîna xwe bi Tirkî li pêy hev dirêj kirin, min nikarî tiştî ji wegercîvan lê bigihjîtama.

- Hun ne li dijî ez wê hevpeyvîna di çapemeniya Kurdî da bi weşîninim

* Na, fermû.

Çapkiriyên nû

Tevgera

Kurdî û Serdema

Nuhe:

Ev vekolîna zanîstî babetek terxankiriyê ji bo dîroka tevgera kurdî her ji naverasta serdsaliya nuzde heta naverasta salên heştîyan di sedsaliya bîstan da.

Ew kitêbê ji alê Ekadîmîka Sovyetîstanê, Enîstiyota rojhilatnasî li Moskoyê û Ermenîstanê amade kirîye.

Desteka nivîskarên wê kitêbê ji pênc zanza kurdnasên bi navdengên Sovyetî pêk têt. Berpîrsê desteka nivîskar Dr. Hesretîyan Manwel e û endamên destekê Dr. Mîxayîl Lazerêf û Dr. Şagîroy Miho "Mîgoyan".

Ew kitêbê ji 309 rûperan pêk têt, di sala 1987 an de li bajarê Mosko çap bûye. Desteka nivîskar pêşgotînek tede nivîsiye ku di bejnê:

Kurd ji kevntîrîn mîlletên rojhîlata nêzîk û naverastin.

Şûnwarek diyar di dîroka wê deverê de heye, beşdarî di hamo rûdanan de kirîye. Xewdiyê kultura xwemale, dewrek (rolek) mezin diitîye di pêşdebîrîna gîyanê mîlletên Tirk. Ebeb û Faris de.

Nivîskarên wê lêkolîna zanîstî ew erk xîstîye ser milên xwe ku ew di her alekê wê vekolîne de bi xebîtin.

Kitêbê ji du pişkan (beş) pêk hatîye: Pişka yek ji sê feslan pêk têt:

Fesla yekem ji rûper 5-30 Cellig Cellig.

Fesla du-sê 21-84 Maxayîl Lazerîv Pişka du ji pênc feslan pêk hatîye: rûper 85-266

Di wan pênc feslan de ew vekolînan pêwendî bi Kurdîstana Tirkîyê re heye Dr. Hestefyan nivîsîne û, yê pêwendî bi Kurdîstana Iraqê re hene Dr. Şakroy Miho nivîsîne û, yê pêwendî bi Kurdîstana Iranê re hene Dr. Jakaline nivîsîne. Herwiha Endêksa navên Cugrafî A. Begrov amade kirîne û Bilyografî wê ji alê leyî Ecayîv rêkudîstîye.

Bêgoman wê lêkolîna gîringîya xwe heye di barê mîjroya Kurdnasên Sovyetî ve û di barê xebata rasta gelê kurdî ji bona mafên xweyên netewî û azadî.

Eger ew kitêbê bibe kurdî, wê çîhek taybetî di kitêbxana kurdî de bigre. Lewra wergerandîna wê kitêbê karek pîroze. ★

Ji R. 1

Konger 15 an ya Yeketîya Xwindkarên cihanê

1- Belgenama 25 peregrafa Ba ligorn rewşa devera naverastî di bêje:-

Tev siyaseta şovîniya rîjêmên Kurdîstan deyîr kurdî li sêdare den û bumbaran kirîna gundan û bikar anîna çekê kimyawî, rûreş dîket.

Herwiha di her wê belge namê de di peregrafa 20 a de di bêje:-

Pîştgîrî û harîkariya xwe ji xwindkar û gelê Kurd re diyar dike ji boha mafên demokratî û netewî û ji bona aşî wêkhevî û pêşketîna civakî de.

Herwiha di belgenama 23 an de li ser Tirkîyê di bêje:-

Itîraf û piştgîriya gelê Kurd ji bona mafên demokratî û netewî yê gelê Kurd li Tirkîyê.

Her di wê belgenamê de di bêje:-

Gunehbar kirîna Tirkîyê ji bê bahîr kirîna gelê Kurd bi bikar anîna zîman û kutora xwe ya Kurdî.

Di belgenama 43 an de li gor şere Iran Iraqê di bêje:-

Gunehbar kirîna her du rîjêman bi bumbaran kirîna xelkê bê guneh û bûye sedema derdek giran ji bo xelkî, nemaze ku gelê Kurd pir di bin bumbaranên her du rîjêman de dinale.

Roja 21 mart "Newroz" bibe roja piştgîrtîna xwînkirî û gelê Kurd. ★

Ji R. 1

Demokretî Her ...

Sala 1980 an Şairê mezin Newzad Çîllik zîndan kirin, ew heta iro ji di zîndanê de maye. Ew ji êke ji 12732 kejan yê ku bi guneha siyasî girtin û êk ji 325 kesane, yê ku kukmê li, damê liser dabû. Li gor gunehên Zalimane yê ku xistîne stuwê "Çîllik", pişka Emrîkî di rêkoxrawa nivîskarên cihanî de, namek dabû balyozxana Tirkî, tede daxaza azadkirîna wî da bû.

Ji bo hetîkîrtîna wê demokresîya ku li Tirkîyê behs bi dîken, govara "Yeni Gundim" pir tişt li gor dadgehên Tirkîyê belav kirîne.

Mesele, Mehdi Zana ku tekoşerek Kurde û demek dirêj bajarvanê bajarê Dîyrbekîr bû, ew ji sala 1980 an de di zîndan de ye, pir ji kor û komelên cihanî piştî wî girtîne û daxwaza azadkirîna wî kirîne.

Bi hezaran kesên ku daxwaza mafê gelê Kurd, yan demokratîya rast li Tirkîyê kiribit, ew di zîndan xistîye.

Gunehkari û li bin lînganxîstîna mafên mirovati li Tirkîyê hejmarê wan pîrê û bi nivîsîna rojnamekê dawî nayê.

Ew demokretî û azadîya ku destgehên "Ozal" beh jê dikin, ew Şewîtdîna gelê Kurd û li sêdare dan û zîndankirîna gencane yê ku ji bona demokretîya bîrast dîxebîtin. ★

Bavî Arî

Serdema Nu

Rojnameke siyasî, çandî û civakî ye

Sal 3 Hejmar 26 Adar-Mars 1988 10skr.

KURDOLOJÎ

Evro di nava tevgera rizgarîxwaza gelê me de, bi dehan û pêtir ji ji derdên cergbir û bi kovan mavî û dîminin, bîy ku sinorek bo bête danan.

Nek wek caran bi tenê ji devdê xîzanî û nezani dînale, lê ji pir leve pîlan lîser koleti ya wî tene kirin.

Ev despêk bû, pyvên min çen hevî di gelde hene. Eger "Serdema Nû" destor bi de û wana bixwe re hilgire. Yên ku li welat ew xendiqî bûn û dükêla sotina wan bi mejiyê kesên ne sosyalîst de û bercav teng.

Min zaml ku kesê bixwaza dengê azadi bijî, gerek ew tûşî sotinan bibe. Nema de di nav geleki de, di nava şerîşkê de ku bi hîzra min "Kala ne temet balaye" bi tenê zengîni, dîrew, dîfinbilîndî, nebûna şexsiyet û dizîn û bazîrganîkirin bi serûmal û gîyanê xebata xelki, zîmanê rojê bit. Gerek ew mirov pir ji wê mezintir bin, belê ew mirovane herdem amadene bo xebat û xweragîryê.

Li min negirîn, ger bêjim li vir bi tinê rastî, bi tinê mirov, bitîne azadi biha nine. Ez bawerim ku hûn ji bi min re dibêjin û we ji biçavên xwe dîtiye lewra dîxwazim di kujeyki van rûperan de ez ji dengêki bilînd bikim. Ez ji piçek bêhîn redem û nefes hilkêşim.

Ez ji wek her xuden qelemekî, mîna Serbazek berze xîzmetek pêşkêşî xebata şoreşgerî ya gelê xwe bikim.

Gerek bêjim ku serokaniyab wan hemî derd û kovanên gelê me di xebata xwe de di bine, di zîvrît sedemên çîneyetî.

Ango îro di civata Kurdî de çînek zal bûye ku Lénin pîr hîsab jêre kirî bûn. Ew ji çîna burjîwa biçûke çî bi hejmar û rolawan di berhem de û çî ji di jîyana siyasî û civakî ve.

Ez nikartim bi çewek tîwir dînav vî behsî de biçim, lê dîxwazim hînek bûyerên rîyalîst yên rojane yên ve çîne bidim zanîn.

Li vir wê ji bêjim ku di jîyana evro ya gelê me de, em bîxwazî yan nexwazî tev ew reşenbîrên ku nêzîkî şorîşgerî dibin, her çend çen kêm û zêde di serboran de hene, lê di nîva rêde, ji bona berjewendan xwe tîkellî bi bûyeran hebûn.

Lewra dîxwazîm ji wê dest pê bikim, him di nava xurtên şîyar û şîyasî yên gelê Kurd de, rastî û rastgotî, helwîst û cîhandîtîna bîy çep û xîç, xwe nexistî bin sîbera vî û wî, parastîna û serbestîye hîzr û bîran, gunehêk mezîne û xwedîyê wê dî bibe nefrebarê tev kor û civînan.

Me pê nexweşe hêj em behsa tîştan wek cawanîn bikim. Min dema nexweş şerîm bike nexweşîya xwe ji dîxtor re bêje.

Mîna, eger şîyasîyekî Kurd bîçte nîk kesek saykolojî û behsa nexweşîya xwe biket, ew dî di qalîba kesek dîn de behs ket.

Renge bo we ron be ger bêjim ew xwarîn mîna xwarna "Mîçewîr" lê hat.

Lê ez çî bikim? Ez ji Kurdekîm ji nav wê civatê hatim. Min ji linava wê mijû moranê nefes kîşandîye. Bi wan xebatan re mijol bome, ku çendî dengê xwe bilînd bikim, pîti xwîn bi gîyanê me ve hîşîk dibe. Welatê me wêran dikin. Koleti û bîndestî lîser xelkême zêdtir dibe.

Evca dibê wî wastî çî mûyek tîdenebe?

Belê ne her mû tîde ye, lê çen dest ji çûne tî de. Ku bîtinê binav dibe "Mastê Hewîere" heke hîç bîser Hewîerê de nine.

Ew serkên penîrî ji ku dijîmînen dîhî û evro û sibe yên gelê me destên me bîxwe û bi cilên Kurdî dînava hînavên gelê Kurd de perandîne.

Eger hûn û delîva jîyanê destûra min bidin, ezê wana bîxim ber çavan Hemî karek bî guhdan biçûkî û mezîni bi sereta dest pê dikin. Eger hat û kereste hevhatî bûn, wê nencamek beş peyda bibe. ★

H. M.

Demokretî Her Bi Gotinê:-

Bavî Arî

Rojname û destgahên ragehandîne li Tîrkîyê, pîr behsa demokretî li Tîrkîyê dikin! Lê dîsa ew tîştê wîlo belave dikin, ku ji demokretîya ew beh dikin re şerîm be.

Di demên bûrî de çend rojname û govaren Tîrkîyê xebere dadkariya li dîki Filmê ku tekoşer rîjîsorê navdengê sinemayê "Yelmaz Guney" -YOL- û tev wan kesên ku di dîrustkirîna wî filmî de beşdar bûn, belave kir. Ew filmê ku di fîstevala "KAN" de li Ferense xelatê zêrî wergirtî. Piştî pênc sal borîn bîser çêkirîna filmî û du sal bi ser mîrîna hunermend Yelmaz Guney de borîn, ew ji nû ve dîxin nav dadgehê. Destgehên ragehandîne di bêjin ku dadgeh dest kin bi lêvekolîna destpêkîva filmî. Çûnkî ew film du tîştên gîring di jîyana şîyasî ya Tîrkîyê bi gîştî û Kurdistanê bi taybetî nîşa dîdet:-

1- Serûberê Zîndanên Tîrkîyê.

2- Şewa bîndestî û koleti kîrîna Kurdan.

Dadgeh berdevame bi kesên ku alîkarî ya "Guney" kîrîn di filmkîrîna û nîvisandîna Sînarîyowa filmî de, mîna "Şerîf Gornî" û "Muzefer İçdûrmez". Ev du hunermende gunehbar kîrine ku wan hesta nîştîmanî ya gelê Tîrkî Şîkandîye. Ne dîre ku wan bo demê pênc salan zîndan bikin.

Her wîsa Yelmaz Guney nemîr bî zîndan û bendixane. Ew mîna Kurdekî tekoşer pîr caran mehkom kîrîye, ku hemî hukîmkîrîna wî di gehete sed salan.

Di sala 1983 an de, ew ji mafê hevîştîmanî bî behîr kîr. Tûşî zîndan û eşkençê bû. Lê her germîya dîle wî sar ne bû. Li derbederîyê ji ew her li ser xebata xwe berdevam bû. Bi rostî, wî peymana xwe ne şîkand û heta dawîya jîyana xwe ji gelê xwe re xebîti. Ew di meha îlona 1984 an de di jîyê 47 salî de mîr. Ew û bî hîzaran kesên dîn, nîmûne ne ku li Tîrkîyê azadi û demokretî lîmuye.

Konger 15 an ya Yeketiya Xwindkarên cihanê

Komela xwindkarên Kurd li ewrupa (KSSE) hejmar 9 a deng û behsên komelê ji mere şandîye. Têde gotarek li jêr navê "Kungera 15 a yeketiya xwindkarên cihanê belav kîrîye, di bîje:-

xwindkarên cihanê bi yek deng:-

"Belê bo hevkarî û piştewaniya xwindkar û gelê Kurd."

21 mart roja Newroz roja hevkarîya cihanî ji gelê Kurd re.

- Rûreşkîrîna rîjema Baas a faşî.

- Kungera 15 ÎUS Kungera piştewaniya gelê Kurd bû.

Paşî di belavoka Komelê de dega bîryerên Kungera ÎUS belav kîrîne û di nîvîse:

Bîryarên Kungîre û tekoşîna gelê Kurd. "Carek dîn ew rastî aşkêrebû ku erkê gîringê Komela xwindkarên Kurd li Ewropa ewe ku cawa dengê xebata gele me bi gehnîte cihanê û piştgîrîya bi hêz bîxe. Kamela me her ji destpêkêde hemî hêzên xwe ji bo xîstîne kar.

Kungera 15 a ÎUS bû cara yekem roja Newroz kîre roja piştewaniya xwindkar û gelê Kurd.

Paşî belavokê hosa deqa bîryavên Kungera li gor gelê Kurd belav kîrîye:-